

۶. باطل کردن حجیت دلیل

در قطع طریقی شارع نمی‌تواند سلب حجیت از قطع کند یعنی بگوید قطع تو حجت نیست [حتی قطع قطع هم حجت است و متجری هم معاقب است]

سؤال: آیا می‌توان راه حلی پیدا کرد که شارع حجیت دلیل ظنی یا حتی حجیت دلیل قطعی را از بین ببرد؟

جواب: بله، به این صورت که قطع طریقی را تبدیل به قطع موضوعی کند، مثلا بگوید دلیلی حجت است که حجیت آن از خبر واحد نباشد یا مثلا دلیلی حجت است که حجیت آن از پریدن کلاغ نباشد یا قطعی حجت است که قطع قطع نباشد (یعنی موضوع رسیدن به قطع را برای ما مشخص کند) **(پاورقی : حق الطاعه در قطع طریقی مطرح می‌شود)**

وقد ذهب جماعه من العلماء (پاورقی: شیخ انصاری نسبت می‌دهند به بعض الاخباریین): بعضی از علما می‌گویند قطعی که ناشی از دلیل عقلی باشد حجت نیست، بلکه فقط باید از طریق دلیل نقلی (آیه و روایت) باشد، اگر بعض الاخباریین اینگونه گفته باشند قطعاً کلام نادرستی است، مگر اینکه قطع طریقی را تبدیل به قطع موضوعی کنند یعنی بگویند این حکم شرعی در صورتی بر شما فعلیت پیدا میکند، که شما نسبت به جعل آن از طریقی غیر از عقل، قطع پیدا کرده باشید یعنی القطع عن غیر طریق العقل حجه.

به بیان دیگر عدم اقامه ی دلیل خاص [مانند دلیل عقلی] را در موضوع دلیل اخذ کنند، یعنی بگویند برای جعل حکم شرعی، نباید دلیل عقلی بیاید بلکه فقط باید دلیل نقلی (آیات و روایات) باشد، و این عدم قیام دلیل عقلی بر جعل حکم شرعی را قرار دهند در موضوع حکم مجعول، **(پاورقی: حکم فعلی، فعلیت حکم)** پس زمانی که این دلیل خاص [دلیل عقلی] برای جعل حکم شرعی آمد، آن حکم از بین می‌رود [چون این قید که نباید دلیل عقلی در استنباط حکم شرعی باشد، منتفی شده] و زمانی که حکم منتفی شد، پس معذرت و منجزیتی هم ندارد پس از حجیت افتاده است.

جلسه ۳۳

تقسیم بحث در ادله محرزه

۱. مبادی عامه (صفحه ۶۸)

۲. دلیل شرعی (نقلی) (صفحه ۸۸): لفظی و غیر لفظی

۳. دلیل عقلی (صفحه ۲۹۲)